

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
Факультет іноземних мов
Кафедра іноземних мов для природничих факультетів

СИЛАБУС
АКАДЕМІНЕ ПИСЬМО І РИТОРИКА ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ
SYLLABUS
ACADEMIC WRITING AND RHETORIC OF COMMUNICATION

Освітньо-професійна програма: Біологія, Екологія, Хімія, Фізика та астрономія, Прикладна фізика та наноматеріали, Географія, Математика, Прикладна математика, Інженерія програмного забезпечення, Електроніка, Телекомунікації та радіотехніка.

Спеціальність: 091 Біологія, 101 Екологія, 102 Хімія, 104 Фізика та астрономія, 105 Прикладна фізика та наноматеріали, 106 Географія, 111 Математика, 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення, 171 Електроніка, 172 Телекомунікації та радіотехніка.

Галузь знань: 09 Біологія, 10 Природничі науки, 11 Математика та статистика, 12 Інформаційні технології, 17 Електроніка та телекомунікація.

Рівень вищої освіти – для здобувачів третього рівня вищої освіти спеціальності.

Підготовка фахівців за вказаною ОПП здійснюється аспірантурою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мова навчання **англійська**.

Розробник: Манютіна Олена Іванівна, завідувачка кафедри іноземних мов для природничих факультетів, кандидат філологічних наук, доцент.

Профайл викладача:

<http://www.natural1.chnu.edu.ua/?lang=uk>

Контактний телефон: (0372) 584743; +38(095)3365927.

E-mail: o.maniutina@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в системі Moodle (оновлюється).

Консультації: Розклад очних консультацій викладачів (одна академічна година (45 хвилин) / тиждень) за розкладом, затвердженим на поточний навчальний рік розміщено за посиланням: http://www.natural1.chnu.edu.ua/?page_id=15&lang=uk

Онлайн консультації: одна академічна година (45 хвилин) / тиждень за розкладом http://www.natural1.chnu.edu.ua/?page_id=15&lang=uk

Індивідуальні консультації: за попередньою домовленістю з викладачем курсу.

1. Опис навчальної дисципліни (загальна інформація)

Рік навчання: 1; семестр навчання: 1 – 2; кількість кредитів: **6**; усього **180** годин; кількість годин за семестр: **90** (лекційних – 6; практичних – 60; на самостійне опрацювання – 30. Кількість аудиторних годин на тиждень – **6**.

Час та місце проведення:

Аудиторні заняття: за розкладом, передбачено в аудиторіях 40, 46 корпус № 6.

Самостійні заняття: результати самостійної роботи висвітлюються засобами телекомунікації або в контактній бесіді з викладачем.

Пререквізити дисципліни: цикл дисциплін з іноземної мови, які забезпечуються кафедрою іноземних мов для природничих факультетів протягом навчання у бакалавраті та магістратурі відповідної спеціальності.

Постреквізити дисципліни компетентності, необхідні в професійній та науковій діяльності фахівця.

2. Дисципліна «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування» належить до освітньої складової програми підготовки аспірантів (гуманітарний цикл) і водночас забезпечує

додатковий інструментарій – професійно орієнтовану комунікативну компетентність для успішного вивчення профільюючих дисциплін.

Основне призначення курсу полягає в удосконаленні іншомовної комунікативної компетентності аспірантів для її ефективного застосування в усній і писемній формах відповідно до мотивів, цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях спілкування.

У результаті успішного навчання за програмою даного курсу очікується підвищення рівня володіння англійською мовою до B2+/C1, який є перехідним між просунутим та автономним рівнями незалежного користувача мовою.

Мета вивчення дисципліни: полягає у формуванні у аспірантів риторичної іншомовної компетентності, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок, що відповідають стандарту B2+/C1. Розвиток риторичної іншомовної компетентності залежить від соціокультурних і соціолінгвістичних знань, навичок і умінь, які забезпечують входження особистості в інший соціум і сприяють її соціалізації в новому для неї суспільстві.

Завдання вивчення дисципліни: У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен **володіти:**

- *фонетичною компетентністю в обсязі:* фонема та її артикуляційно-акустичні характеристики; основні модифікації звуків у потоці мовлення; фонетичну організацію слів (складу, словесного наголосу); інтонація та її основні компоненти (мелодика, ритм, паузація, наголос, темп, гучність і тембр); транскрипція чи інші умовні символи та графічні можливості відображення інтонації;
- *лексичною компетентністю, а саме:* усна і письмова форми слова; їх семантика (денотативне і конотативне значення); відносну цінність слова або його здатність мати антоніми, синоніми, омоніми, пароніми, стилістичну і соціокультурну забарвленість; синтаксична і лексична сполучувальні цінності слова; правила словотвору (складання слів, конверсії тощо); типи словників; основні поняття, пов'язані зі структурою слова: (корінь, префікс, суфікс); схожість та/або розбіжність у лексичних системах рідної та іноземної мов;
- *граматичним аспектом мовлення:* правила лінгвістичної граматики, пристосовані для навчання ІМ.

Зміст навчальної дисципліни відповідає навчальній та робочій програмам дисципліни, а також комплексній науковій тематиці кафедри іноземних мов для природничих факультетів та факультету іноземних мов.

3. Дидактична карта навчальної дисципліни: 1 семестр

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента (год.)	Оцінювання (бал)
Знати: фонема та її артикуляційно-акустичні характеристики; усну і письмову форми слова; їх семантику (денотативне і конотативне значення); частини мови	Змістовий модуль 1. Соціалізація та спілкування в академічному середовищі Тема 1. Вступні зауваги до курсу План заняття: Тест та анкета для самооцінки. Фонетичний склад англійської мови. Практикум з фонетики. Частини мови. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 1.	4	2
Вміти: читати та розуміти основну інформацію тексту	Самостійна робота: Фахове читання	2	2
Знати: основні модифікації звуків у потоці мовлення; відносну цінність слова або його здатність мати антоніми, синоніми, омоніми, пароніми, стилістичну і соціокультурну забарвленість; вживання артиклів, з найвищим ступенем прикметників	Тема 2. Академічні ресурси для вивчення англійської мови. План заняття: Вживання артиклів. Міжнародні наукові конференції. Дієслово. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 1.	4	2

зокрема; характеристики англійського дієслова			
Вміти: проводити бесіду за темою, адекватно застосовувати відповідні видо-часові форми англійського дієслова; правильно організувати порядок слів у простому (розповідному, заперечному) реченні	Самостійна робота: Обмін інформацією. Активний стан та видо-часові форми англійського дієслова.	2	2
Знати: фонетичну організацію слів (складу, словесного наголосу); синтаксичну і лексичну сполучувальні цінності слова; відмінності наукового письма англійською мовою; правила узгодження часів, застосування прямої і непрямої мови	Тема 3. Культурні відмінності наукового письма. План заняття: Пасивний стан. Непряма мова. Рекомендовані джерела: Базові: 1,7,8; Допоміжні: 1.	4	2
Вміти: читати академічні тексти за фахом з розумінням змісту прочитаного, здійснювати переклад та реферування фахового тексту	Самостійна робота: Фахове академічне читання. Переклад фахового тексту.	2	2
Знати: інтонацію та її основні компоненти (мелодіку, ритм, паузацію, наголос, темп, гучність і тембр); правила проведення розмови в академічному середовищі; підготувати і написання оголошення про фахову подію.	Тема 4. Спілкування в академічному середовищі. Правила узгодження часів. План заняття: Оголошення про конференцію. Безособові форми дієслова. Рекомендовані джерела: Базові: 1,2,7,8; Допоміжні: 2.	4	2
Вміти: оформити заявку для участі в конференції, підготувати інформаційний лист, шукати і опрацювати інформацію з метою участі в конференції	Самостійна робота: Заявка на конференцію. Інформаційний лист. Фахове читання. Переклад фахового тексту.	2	2
Знати: транскрипцію чи інші умовні символи та графічні можливості відображення інтонації; правила словотвору (складання слів, конверсії тощо); типи словників; умовний спосіб дієслова. Складні та прості речення, порядок слів у складному реченні.	Тема 5. Підготовка, написання та аналіз письмового завдання. План заняття: Умовний спосіб дієслова. Складні та прості речення. Фахове читання. Рекомендовані джерела: Базові: 1,2,7,8; Допоміжні: 2.	4	2
Вміти: читати з повним розумінням змісту прочитаного, здійснювати переклад та редагування перекладу	Самостійна робота: Переклад фахового тексту.	-	2
	Підсумковий тест	2	10
Знати основні поняття, пов'язані зі структурою слова: (корінь, префікс, суфікс); схожість та/або розбіжність у лексичних системах рідної та іноземної мов. Інформаційні джерела, наукометричні бази, освітні платформи і ресурси.	Змістовий модуль 2. Пошук інформації Тема 1 Обговорення матеріалів конференції. План заняття: Інформаційні джерела, наукометричні бази, освітні платформи і ресурси. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2.	4	2
Вміти: застосовувати основні вміння на науковому і загальному професійному	Самостійна робота студентів: Фахове читання.	2	2

рівні (ведення розмови, аргументація, унаочнення, презентація тощо)			
Знати основне лексичне та фразеологічне оформлення для опису структурних елементів наукового дослідження	Тема 2 Проведення дослідження в університеті. План заняття: Структурні елементи наукового дослідження. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 3.	4	2
Вміти використовувати наукові тексти спеціальної тематики, працювати із галузевою термінологією	Самостійна робота студентів: Фахове академічне читання. Переклад фахового тексту.	2	2
Знати розкривати та відтворювати фаховий зміст комунікативними прийомами зі специфічним фаховим наповненням (дефініція, опис тощо).	Тема 3 Підготовка та написання анотації. План заняття: Реферування тексту іноземною мовою. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 4.	4	2
Вміти використовувати наукові тексти спеціальної тематики, готувати повідомлення пов'язані із обраним фахом.	Самостійна робота: Фахове академічне читання.	2	2
Знати правила лінгвістичної граматики, пристосовані для навчання ІМ та використовувані для написання грантової пропозиції та ін.	Тема 4 Підготовка документів для участі у грантових програмах План заняття: Підготовка документів для академічного обміну. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2,4.	4	2
Вміти та розумітися на автентичних текстах різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту, розглядаючи їх як джерело різноманітної інформації і як засіб оволодіння нею	Самостійна робота: Фахове академічне читання. Підготовка до опублікування тез доповіді.	2	4
Знати граматичний аспект мовлення: правила лінгвістичної граматики, пристосовані для навчання ІМ.	Тема 5 Підготовка до підсумкового письмового завдання. План заняття: Повторення лексичного та граматичного матеріалу, підготовка до лексико-граматичного тесту Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2,3,4.	4	2
Вміти застосовувати правила написання огляду теоретичних джерел.	Самостійна робота: Фахове читання.	-	-
	Лексико-граматичний тест. <i>Залік</i>	2	10
РАЗОМ ЗА СЕМЕСТР:		60	60
Залік:		-	40
УСЬОГО:		60	100

2 семестр

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента (год.)	Оцінювання (бал)
Знати: розумітися на наукових текстах	Змістовий модуль 3. Академічне письмо	4	2

різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння правил оформлення змісту	Тема 1. Стратегії та жанри наукового письма План заняття: Жанри та під-жанри наукового письма Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2,3.		
Вміти: читати та розуміти деталі інформацію тексту	Самостійна робота: Академічне читання	2	2
Знати: правила написання та оформлення анотації; граматичне, лексичне та фразеологічне оформлення анотації до статті.	Тема 2. Підготовка та написання анотації до наукової статті. План заняття: Анотування та реферування наукової статті. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2.	4	2
Вміти: готувати повідомлення та інструкції в академічному та професійному середовищі.	Самостійна робота: академічне фахове читання	2	2
Знати: правила та структуру оформлення тез доповіді англійською мовою. Розуміти наміри мовця і комунікативні наслідки його висловлювання; чітко аргументувати свої позиції відносно актуальних тем в академічному та професійному житті володіти мовним етикетом письмового спілкування: мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження тощо.	Тема 3. Підготовка та написання тез доповіді для участі у конференції. План заняття: Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 5.	4	2
Вміти: читати академічні тексти за фахом з повним розумінням змісту прочитаного, здійснювати переклад, редагування та реферування фахового тексту	Самостійна робота: Фахове академічне читання. Переклад фахового тексту.	2	2
Знати: як створювати і готувати ділову та професійну кореспонденцію з високим рівнем граматичної коректності; вести дискусію на запропоновану тематику, передбачену програмою; здійснювати переклад автентичної літератури за профілем спеціальності.	Тема 4. Вирішення проблем. План заняття: Підготовка письмової відповіді, відгуку, рецензії Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 6.	4	2
Вміти: оформлювати у вигляді перекладу і реферування рідною мовою інформацію, одержану з іноземних джерел.	Самостійна робота: Переклад і анотування фахового тексту.	2	2
Знати: розуміти наміри мовця і комунікативні наслідки його висловлювання; чітко аргументувати свої позиції відносно актуальних тем в академічному та професійному житті (напр., на конференціях, у дискусіях в академічному навчальному середовищі), володіти мовним етикетом письмового спілкування: мовні моделі звертання,	Тема 5. Створення віртуального навчального середовища. Дистанційне навчання. План заняття: Сучасні системи тестування Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 5.	4	2

ввічливості, вибачення, погодження тощо.			
Вміти: застосовувати обсяг знань для підсумкового письмового завдання	Самостійна робота: Переклад і реферування науково фахового тексту. Підготовка до підсумкового тексту	-	2
	Підсумковий тест	2	10
Знати правила та уміти здійснювати усномовленнєве спілкування (у діалогічній і монологічній формах) в процесі ділових контактів, ділових зустрічей, нарад, презентацій.	Змістовий модуль 4. Презентація результатів наукового дослідження Тема 1 Структурні елементи доповіді Пошук та опрацювання інформації для презентації. План заняття: Оформлення презентації. Організація вступу до презентації: визначення мети та завдань Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 4.	4	2
Вміти: застосовувати основні вміння на науковому і загальному професійному рівні (ведення розмови, аргументація, унаочнення, презентація тощо)	Самостійна робота студентів: Фахове читання.	2	2
Знати основне лексичне та фразеологічне оформлення для опису структурних елементів презентації результатів наукового дослідження. Правила інтерпретації тексту та перефразування.	Тема 2 План заняття: Пошук інформації та підготовка її графічної репрезентації. Рекомендовані джерела: Підготовка усної та письмової інтерпретації графічної інформації. Базові: 1,8; Допоміжні: 2.	4	2
Вміти використовувати наукові тексти спеціальної тематики, працювати із галузевою термінологією	Самостійна робота студентів: Фахове академічне читання. Опис ресурсів.	2	2
Знати правила застосування наукового підходу і методу для планування, структурування, логічного поєднання частин інформації, аргументів для підтримки та розвитку тези.	Тема 3 Організація головної частини презентації. Дизайн та організація тексту на слайдах. План заняття: планування, структурування, логічне поєднання частин інформації, аргументів для підтримки та розвитку тези. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 1,2.	4	2
Вміти використовувати наукові тексти спеціальної тематики, готувати повідомлення пов'язані із обраним фахом.	Самостійна робота: Фахове академічне читання. Підготовка глосарію.	2	2
Знати і уміти використовувати у разі необхідності різноманітні стратегії для задоволення дидактичних потреб (працювати з посібником/підручником, словником, довідковою літературою, фаховою літературою, мультимедійними засобами тощо).	Тема 4 Написання плану, тексту, підсумку та висновку презентації. Підготовка до написання реферату. План заняття: Аналіз відео-виступів онлайн (структура, вербальні та невербальні засоби комунікації). Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2.	4	2

Вміти організувати матеріал, розкривати та відтворювати фаховий зміст комунікативними прийомами зі специфічним фаховим наповненням (дефініція, опис тощо).	Самостійна робота: Організація матеріалу, використання наочності, підготовка до відповіді на питання слухачів, організація дискусії. Правила ведення дискусії.	2	4
Знати структурні елементи виступів з підготовленими власними презентаціями на різноманітні теми академічного та професійного спрямування; як створювати чіткий, детальний монолог у межах тем, пов'язаних з навчанням та спеціальністю; користуватися базовими засобами зв'язності для поєднання висловлювань у лаконічний, логічно об'єднаний дискурс.	Тема 5 Презентація результатів наукового дослідження. План заняття: Захист рефератів. Рекомендовані джерела: Базові: 1,8; Допоміжні: 2.	4	2
Вміти застосовувати весь обсяг вивченого лексичного і граматичного матеріалу для написання екзаменаційного тесту	Самостійна робота: Повторення лексичного та граматичного матеріалу, підготовка до лексико-граматичного тесту	-	-
	Лексико-граматичний тест.	2	10
РАЗОМ ЗА СЕМЕСТР		60	60
ІСПИТ		-	40
УСЬОГО за навчальний рік		60	100

4. Система контролю та оцінювання результатів навчання – згідно положення «Про контроль і систему оцінювання результатів навчання студентів у Чернівецькому національному університеті». Під час вивчення дисципліни викладачем здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль передбачає усне, письмове опитування, написання двох тестів.

Реферат (15 стор.) складається з україномовного огляду (3-5) автентичних наукових робіт, словника 100 термінів даної галузі науки та повідомлення про наукове дослідження, викладеного англійською мовою в обсязі двох-трьох сторінок.

Звітними документами про складання кандидатського іспиту є: реферат і протокол з результатами іспиту. Загальна оцінка виводиться на підставі результатів іспиту та оцінки за реферат.

Структура іспиту:

1. Читання і письмовий переклад зі словником українською мовою оригінального тексту з фаху. Обсяг 2000 друкованих знаків. Час виконання – 4-5 хв.
2. Письмове анотування англійською мовою (500 друкованих знаків) україномовного тексту загальнонаукового характеру обсягом 4000 – 4500 друкованих знаків. Час виконання – 40 хв. Допускається використання словників.
3. Лексико-граматичний тест – виконується до кінця квітня. Час виконання – 1 год.
4. Співбесіда англійською мовою з викладачем курсу з питань наукового дослідження і фаху.

Політика навчальної дисципліни:

Організація навчального процесу здійснюється згідно з календарним планом.

На початку курсу читається 5 годин лекцій, в яких мають бути розкриті такі питання: мета і завдання курсу, іспитові вимоги, основні характеристики РВМ В2+/С1 (ЗЄР), лексично-стилістичні особливості науково-технічної літератури, термінотворення, типи анотацій і рефератів, особливості користування словниками і довідковою літературою, переклад іншомовної наукової і технічної літератури, граматичні лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі перекладу.

На практичних заняттях рекомендується використовувати мовні (лексичні і граматичні) і мовленнєві комунікативно спрямовані вправи (трансформаційні, на техніку перекладу, підстановку, доповнення, скорочення і розширення речень, вправи на питання-відповіді; на розкриття змісту тексту, знаходження в тексті окремих місць, абзаців, речень, що ілюструють певні положення чи відповідають на попередньо поставлене питання; завдання на встановлення в тексті невідповідностей із запропонованими положеннями: самостійне членування тексту на смислові частини і визначення заголовків до них; складання плану; скорочення абзаців і речень), інтерактивні завдання, аудіо-, відеофрагменти.

На індивідуальних заняттях уточнюються й з'ясовуються всі питання, що виникають під час самостійної роботи над текстами і подається звіт про зроблене. Звіт може мати форму бібліографічної відбірки, вибіркового усного і письмового перекладу, усних й письмових анотацій, стислих повідомлень і доповідей рідною й іноземною мовою з прочитаного матеріалу.

Рекомендується протягом курсу навчання за додаткові бали (5-10) проводити або заохочувати аспірантів до участі у конференціях, симпозіумах та інших професійно-академічних заходах з обов'язковим публічним виступом, залучати аспірантів до укладання галузевих термінологічних словників, виконання замовлень профілюючих кафедр щодо письмових перекладів, перекладу патентів, анутовування і реферування книг, журналів, статей тощо.

Пропонуються такі терміни та вимоги до самостійного опрацювання іншомовної фахової літератури: 1 семестр – 150 сторінок; 2 семестр – 150 сторінок. Всього: 300 сторінок.

Підсумкова форма контролю - заліковий тест з граматики і лексики, якому передують 2 письмові роботи проміжного контролю.

До складання іспиту допускаються аспіранти, що мають відповідний рівень підготовки, опрацювали не менш 300 сторінок фахової літератури, отримали позитивну оцінку з усіх видів контролю, підготували презентацію (публічний виступ) англійською мовою та реферат з проблем наукового дослідження.

Відвідування лекцій та практичних занять: відвідування аудиторних занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з поважних причин: хвороба, участь в олімпіадах, наукових конференціях та інших заходах, які організуються адміністрацією університету. В цьому випадку викладач повинен бути завчасно попереджений про неможливість відвідування заняття.

Відпрацювання пропущених занять: відпрацювання пропущених аудиторних занять є обов'язковим. Форма та терміни відпрацювання узгоджується з аспірантом.

Правила поведінки під час занять: обов'язковим є дотримання техніки безпеки при роботі з комп'ютером. Аспірант бере активну участь у обговоренні навчального матеріалу, ознайомившись з ним завчасно.

За порушення академічної доброчесності аспіранти можуть бути притягненими до відповідальності згідно "Кодексу академічної доброчесності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича".

5. Рекомендована література

5.1. Базова

1. Бурбак О.Ф. Англійська мова для науковців : [навчальний посібник] / О.Ф. Бурбак, Т.О. Романова. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. – 160 с.
2. Ільченко О. М. Англійська для науковців. The Language of Science : [підручник]. / О.М. Ільченко. Видання друге, доопрацьоване. – К. : Наук. думка, 2010. – 288 с.
3. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2001. – Ч. 1 : Граматичні труднощі. – 271 с.
4. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2001. – Ч. 2 : Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – 303 с.

5. Озарко І.І. Ділова англійська мова. Job Hunting: навчальний посібник / І.І. Озарко, Т.О. Літовка. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2012. – 132 с.
6. Основи наукового англійського письма : [навч. посібник для студентів, аспірантів і науковців]. Вид.2-ге. – Львів. – ПАІС, 2003. – 220 с.
7. Яхонтова Т.В. Основи англійського наукового письма. Навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців / Т.В. Яхонтова. – Львів : ПАІС, 2003. – 218 с.
8. English for Academics (Book 1 / Book 2). – Cambridge, Cambridge University Press. – 2014 / 2015. – 180 p.
9. Murphy R. Essential Grammar in Use / Raymond Murphy. – Cambridge University Press, 2015. – 319 p.
10. Hancock M. English Pronunciation in Use [Intermediate] / Mark Hancock. – Cambridge University Press : The Edinburgh Building, Cambridge CB2 8RU, UK, 2008. – 200 p.

5.2. Додаткова література:

1. Foley, Mark, Hall, Diane. Longman Advanced Learners' Grammar: A Self-Study Reference and Practice Book with Answers. – Longman, 2003. – 384 p.
2. Guide to Public Speaking / O'Hair D., Rubenstein H., Stewart R. A Pocket. – Second Edition. – Boston, New York : Bedford / St. Martin's, 2007. – 314 p.
3. Kaufman L., Stern T. The Blue Book of Grammar and Punctuation: An Easy-to-Use Guide with Clear Rules, Real-World Examples, and Reproducible Quizzes 11th Edition / Jane Straus, Lester Kaufman, Tom Stern. – New Jersey : Wiley, 2014. – 224 p.
4. Peterson K. Oxford Grammar for EAP: English grammar and practice for Academic Purposes / Ken Peterson, Paterson Roberta Wedge. – Oxford : OUP Oxford, 2013. – 288 p.
5. Sowton Ch. 50 Steps to Improving Your Grammar Study Book/ Chris Sowton. – Reading : Garnet Education, 2016. – 272 p.
6. Vicary A. English for Academic Study: Grammar for Writing Study Book/Anne Vicary. – Reading : Garnet Education, 2014. – 240 p.

6. Інформаційні ресурси

Режим доступу:

- <http://www.examenglish.com/leveltest/>
- <http://www.cambridgeenglish.org/test-your-english/>
- <http://www.transparent.com/learn-english/proficiency-test.html>
- <http://www.ilsenglish.com/quicklinks/test-your-english-level>
- http://www.englishtag.com/tests/level_test.asp
- <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish>
- <http://www.teachingenglish.org.uk/>
- <http://www.roadtogrammar.com/textanalysis/>
- <http://ello.org/>
- <http://www.nottingham.ac.uk/alzsh3/acvocab/awlgapmaker.htm>
- <http://intouea.com/>

<http://www.uefap.com/writing/writfram.htm>
www.wordle.net